

Karjalan tasavallan elpymisen kestävydessä on epävarmuuksia¹

Palattuaan kasvu-uralle vuonna 2010 Karjalan talous jatkoi kasvuaan vuoden 2011 alkupuoliskolla. Talousindikaattoreista teollisuustuotannon, rakennusalan ja tulotason kehitykset jäivät silti jähmeiksi. Viennin kasvu taas nojasi hyvin vahvasti korkeisiin raaka-ainehintoihin globaaleilla markkinoilla. Jos maailmantalous joutuu finanssikriisiin toiseen aaltoon vuoden 2012 aikana, painuu tasavallan talous todennäköisesti takaisin lamaan. Joitain positiivisia kehityskulkuja kuitenkin nähtiin myös kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa. Rahdin määrä nousi, vähittäiskaupan kasvu oli vahvaa korkeasti inflaatiosta huolimatta, yritysten voitot kasvoivat ja sekä koti- että ulkomaisten investointien luvut olivat vahvat.

Vuonna 2010 Karjalan talouden suurin uutinen oli pitkäaikaisen aluekuvernöörin Katanandovin ero ja hänen korvaamisensa Andrei Nelidovilla. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että uusi kuvernööri painottaa enemmän alueen turismin kehittämistä kuin teollisuuspuhjan uudistamista. Tämä on hyvä aluetalouden monimuotoisuuden kannalta, mutta toisaalta vähentää alueen teollisuuspotentiaalin hyödyntämistä samaan aikaan kun aluetalous näyttäisi olevan kykenemätön hyödyntämään korkeita raaka-ainehintoja täysimittaisesti. Tulevaisuudessa selviää, onko tämä uusi politiikkasuuntaus menestyksellinen.

Teollisuuskasvu oli vaimeaa

Vuonna 2010 Karjalan tasavallan teollisuussektori kiri kahden edellisvuoden laskun umpeen. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla kasvu oli kuitenkin hyvin heikkoa, tarkoittaen että alueen teollisuus ei ole juuri pystynyt luomaan reaalkasvua vuoden 2007 jälkeen. Hienoinen 1,4 %:n kasvu oli kaivannaisteollisuuden ansiota, sillä tehdasteollisuuden tuotanto pysyi ennallaan ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa (SKV) tuotanto puolestaan laski jo kolmatta vuotta peräkkäin. SKV-teollisuuden alamäki johtui alhaisemman vesikapasiteetin aiheuttamasta vesisähkön tuotannon alenemisesta ja leudompien säiden myötä vähentyneestä lämmitysenergian tuotannosta. Toisaalta korkeiden energia- ja raaka-ainehintojen myötä teollisuustuotannon arvo alueella kasvoi nopeasti tammi-kesäkuussa: tehdas- ja SKV-teollisuudessa yli 20 % sekä kaivannaisteollisuudessa 60 %.

Teollisuustuotannon kehitys

(reaalimuutos edellisvuoteen verrattuna, %)

	2008	2009	2010	1H 2011*
Kaivannaisteollisuus	-3.7	-12.5	11.5	6.0
Tehdasteollisuus	-0.8	-11.5	10.9	-0.1
sisältäen:				
- elintarvikkeet	13.0	-8.2	23.8	-17.1
- puunjalostus	-15.2	-15.7	0.3	14.3
- paperi, massa ja painotoiminta	-2.4	-1.8	2.5	1.4
- kemianteollisuus	-2.0	-13.4	-0.3	2.6
- metalliteollisuus	-9.5	-24.5	12.3	9.5
- konepajateollisuus	-1.7	-56.8	23.5	12.1
Energia-, kaasu ja vesihuolto	4.5	-3.4	-4.3	-10.1
Yhteensä	-0.1	-9.8	10.6	1.4

*1H tässä ja muualla tarkoittaa vuoden 2011 tammi-kesäkuuta
Lähteet: Kareliastat (2011) Rosstat (2011)

¹ Pääasialliset lähteemme ovat Karjalan tasavallan talouskehityksen ministeriö sekä paikallinen tilastoviranomainen Kareliastat.

Pääsyyllinen tehdasteollisuuden heikolle tulokselle oli elintarviketeollisuus, jonka tuotanto laski 17 %. Tämä johtui vähentyneestä makkaran, jauhojen sekä leipomo- ja maitotuotteiden tuotannosta. Alueen elintarviketeollisuuden ongelmat johtuvat pitkälti muiden alueiden tuottajien koven-tuneesta hintakilpailusta.

Puunjalostusteollisuudessa palattiin vihdoin kasvu-uralle viime vuosien surkeiden tulosten jälkeen. Alan kasvua tuki selvästi vanerintuotannon 80 % kasvu Lahdenpohjan tehtaalla. Tällä hetkellä bioenergian tuotanto alueella kehittyi hyvin, sillä puupellettien tuotanto kasvoi 40 % vuoden alkupuoliskolla saavuttaen yhteensä 16 400 tonnia. Uusiutumattomien energiamuotojen hinnan nousun jatkuminen tulevaisuudessa luo hyvät edellytykset sille, että Karjalan tasavallan puuperusteisesta bioenergiatuotannosta tulee huomattava sektori alueen metsäteollisuusklusterille. Massa- ja paperiteollisuuden (joka vastaa n. 40 % alueen tehdasteollisuuden arvosta) tuotanto kasvoi myönteisestä hintakehityksestä huolimatta vain 1,4 % vuoden alkupuoliskolla.

Metalliteollisuus sai tukea kasvulleen alumiinin hinnan ja tuotannon elpymisestä. Metallintyöstöyritys Petrozavodsk-mash, jonka valtiollinen Rosatom hiljattain osti, on parhaillaan kasvattamassa tuotantokapasiteettiaan.

Maatalouden tuotannon arvo kasvoi tammi-kesäkuussa 5,4 % verrattuna vuotta aikaisempaan mutta fyysisen tuotannon määrä kuitenkin laski 8 %. Lasku oli laaja-alaista koskien liha- ja maitotuotteiden sekä kananmunien tuotantoa.

Metalliteollisuus sai lisävauhtia alumiinin hinnan ja tuotannon elpymisestä. Valtiollisen Rosatomin hiljattain hankkima konepajayritys Petrozavodsk-mash laajentaa parhaillaan tuotantokapasiteettiaan.

Rahtimäärät nousivat

Vuoden 2011 alkupuoliskolla rahdin määrä Karjalan tasavallassa kasvoi 3,9 %. Rautateillä puutavarakuljetukset kasvoivat 1,3 %, paperin ja rakennusmateriaalien rahtimäärät kasvoivat 11,5 % ja 33,2 % vastaavasti. Lentorahdin määrä laski 9 %, mutta sen rooli alueen kuljetussektorilla on hyvin pieni. Toisaalta lentomatkustajaliikenne kaksinkertaistui vuoden 2010 alkupuoliskoon verrattuna. Yleisesti ottaen matkustajaliikenne kasvoi 9 %. Yli 90 % matkustajaliikenteestä alueella kulkee rautateillä.

Investointikasvu jatkui, rakennusala laskussa

Vuonna 2010 kiinteät investoinnit alkoivat elpyä vuoden 2009 jyrkästä pudotuksesta. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla reipas kasvuvauhti jatkui. Samaan aikaan kiinteiden investointien rakenteessa tapahtui selviä muutoksia. Koneiden ja laitteiden osuus nousi selvästi 51 %:iin (vuotta aiemmin osuus 36 %) ja vastaavasti kiinteiden investointien osuus asuinrakennuksiin ja etenkin ei-asuinrakennuksiin laski huomattavasti.

Tilanne muuttui viimevuotiseen verrattuna myös siten, että painopiste siirtyi julkisista infrastruktuuri-investoinneista (joiden osuus oli 40 %) kaivannaisteollisuuden investointeihin (osuus nousi 8 %:sta 30 %:iin). Samaan aikaan SKV-teollisuuden osuus investoinneista nousi hieman (20 %:iin) ja tehdasteollisuuden osuus laski johtuen pitkälti massa- ja paperiteollisuuden osuuden puolittumisesta viiteen prosenttiin.

Investoinnit kiinteään pääomaan

	2007	2008	2009	2010	1H2011
Kokonaisinvestoinnit, mrd. RUR	19.2	22.8	18.7	18.7	9.2
Reaalinen vuosikasvu, %	-7.0	6.7	-31.9	14.8	19.5

Lähteet: Kareliastat (2011), Aluehallinto (2011)

Myös kiinteiden investointien rahoituksen rakenteessa nähtiin muutoksia. Yritysten omien varojen osuus nousi selvästi 62 %:iin (edellisvuoden tammi-kesäkuun 36 %:sta) kun erityisesti kuoletusvarojen käyttö nousi (46 %:iin). Vastavasti ulkopuolisen rahoituksen osuus laski rajusti 64 %:sta 38 %:iin. Tämä johtui lähinnä pankkilainojen osuuden (13 %:sta 5 %:iin) ja julkisten varojen osuuden (37 %:sta 15 %:iin) selvästä laskusta.

Esimerkkeinä merkittävistä tulevista investointiprojekteista alueella voidaan mainita projekti "Valkoinen Karhu" (hyväksyttiin huhtikuussa 2011), joka tähtää Segezhan massa- ja paperitehtaan remontointiin ja kehittämiseen, JSC Petrozavodskmashiin modernisointi sekä Pietarin lentokentän toisen vaiheen rakentaminen, joka on jo käynnissä².

Rakennusala hyötyi merkittävästi vuoden 2010 julkisista investointiprojekteista (esim. Korkeimman oikeuden talo Petroskoissa). Kuluva vuoden alkupuoliskolla moisia projekteja ei kuitenkaan vastaavissa määrin ollut käynnissä, mikä johti rakennusaktiiviteetin selvään notkahdukseen. Myös asuinrakentaminen näyttäisi jäävän jälkeen vuoden 2010 tasosta. Lopulliset vuoden 2011 luvut saattavat luonnollisesti muuttua jos rakennusprojektien valmistuminen keskittyy vuoden toiselle puoliskolle mutta ainakin vuoden 2010 tason ylittyminen selvästi on epätodennäköistä.

Rakennusalan kehitys

	2008	2009	2010	1H 2011
Toteutuneiden rakennusprojektien arvo, milj. ruplaa	9754	7070	10262	3427
- reaaliikasvu, %	12.7	-25.1	42.1	-27.6
Asuinrakentaminen (1000 m2 asuintilaa)	153	164	142	42

Lähde: Kareliastat (2010)

Ulkomaiset sijoitukset hypähtivät irlantilaislainojen ansiosta

Vuonna 2010 ulkomaiset sijoitukset Karjalan tasavaltaan tippuivat lähes kolmasosaan vuoden 2009 poikkeuksellisesta tasosta, jonka taustalla oli kauppaluottojen voimakas kasvu. Kuluva vuoden tammi-kesäkuussa ulkomaisten sijoitusten kasvu nelinkertaistui vuotta aiempaan verrattuna. Suorat investoinnit kasvoivat reipasta 60 % vauhtia ja yli puolet niistä oli lainoja omistajilta sekä runsas kolmasosa uusia pääomasijoituksia. Suurin osa suorista sijoituksista tuli Kyprokselta (48,2 %) ja Suomesta (47,4 %).

Kuten ennenkin, portfoliosijoitusten osuus oli olematon. Kasvu syntyi suurelta osin kahdeksankertaisesti kasvaneessa muiden sijoitusten kategoriassa. Näyttää siltä, että tulomme tässä mielessä näkemään vuoden 2009 toisinnon. Mielenkiintoinen yksityiskohta oli, että kaksi kolmannesta

ulkomaisista sijoituksista saapui Irlannista. Eniten sijoituksia houkutteli puunkorjuuteollisuus, jonne päätyi lähes 70 % kaikista ulkomaisista sijoituksista vuoden 2011 tammi-kesäkuussa. Sijoituspiikki muodostui luultavasti Investlesprom-Segezha -yhtiön ottamasta lainasta. Se on ainoita alueen yrityksiä, joilla on kapasiteettia tämän suuruisiin lainoihin, minkä lisäksi sillä on tytäryhtiö Irlannissa.

Ulkomaiset investoinnit alueelle, milj. dollaria

	2008	2009	2010	1H 2011	Muutos, %
Ulkomaiset investoinnit:	110.5	238.7	89.0	92.0	4x
• Suorat (FDI)	36.9	90.5	48.6	23.4	60.0
• Portfolio	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
• Muut	71.5	148.2	40.4	68.6	7.8x

Lähde: Kareliastat (2011)

Vähittäiskauppa vaihtoi isommalle vaihteelle

Vuonna 2010 Karjalan tasavallan vähittäiskauppasektori elpyi reaalisesti vuoden 2008 tasolle ja kuluva vuoden alkupuoliskolla kasvuvauhti kiihtyi korkeasta inflaatiosta huolimatta. Kun inflaatio alkoi helpottua vuoden toisella puoliskolla, saattaa olla että alueen vähittäiskaupan kasvu yltää jälleen kriisiä edeltäneisiin kaksinumeroisiin lukuihin. Vähittäiskaupassa elintarvikkeiden osuus kokonaisyksittäisestä nousi yhdellä %-yksiköllä 56,3 %:iin. Tällä hetkellä suuret ja keskisuuret kaupat vastaavat 34 %:sta myynnistä kun pienten kauppojen osuus on 42 % ja yksittäisten myyjien osuus 19 % (loppu koostuu markkina- ja messumyynnistä).

Palvelusektorin kehitys oli huomattavasti vaisumpaa, minkä taustalla oli luultavasti vähittäiskauppaa selkeästi nopeampi hintojen nousu.

Vähittäiskauppa ja palvelut

	2007	2008	2009	2010	1H 2011
Kaupan liikevaihto, mrd.	41.3	50.8	53.2	59.8	33.0
Liikevaihdon kasvu, %	10.8	9.4	-5.2	5.3	7.4
Maksulliset palvelut, mrd.	13.2	14.0	15.8	17.1	9.5
Palveluiden kasvu, %	1.3	-6.0	-8.2	-2.1	2.5

Lähde: Rosstat (2011)

Vuoden alkupuoliskolla kuluttajainflaatio oli melko nopeaa ottaen huomioon, että Karjalan tasavalta on vasta toipumassa finanssikriisin vaikutuksista. Viime vuoden joulukuuhun verrattuna kuluttajahinnat nousivat tammi-kesäkuussa 5 % (mikä tarkoitti vuositasolla 10,2 %:n kasvua). Tavaroiden kohdalla hinnat nousivat 4 % ja maksullisten palveluiden osalta puolestaan 8 %. Palveluiden nopea hintakehitys oli seurausta kaksinumeroisista kasvuluvuista asuin- ja kunallispalveluiden maksuissa.

Kuluttajainflaatio, %-muutos

	2007	2008	2009	2010	1H 2011*
Karjalan tasavalta	13.1	12.7	10.0	9.9	5.1
Venäjä	11.9	13.3	8.8	8.8	5.0

* Hintojen nousu joulukuuhun 2010 verrattuna

Lähde: Rosstat (2011)

² http://gov.karelia.ru/gov/News/2011/11/1114_11.html

<http://www.investlesprom.ru/news/content/view/581/37/lang.ru>

<http://www.kareliainvest.ru/ru/3537/5821.html>

Puun ja metallien hinnat vetivät vientiä

Vuoden 2011 alkupuoliskolla Karjalan tasavallan dollarimääräisen viennin kasvu hidastui selvästi mutta oli silti reipas 13 %. Tuonnin kasvu ylsi puolestaan 40 %:iin. Koneiden osuus tuonnista oli 35 % ja kemiantuotteiden 28 %. Raaka-aineet puolestaan dominoivat tyypilliseen tapaan viennin rakennetta. Puu- ja paperituotteiden osuus viennistä oli 58 % ja mineraalituotteiden (ml. rautamalmi) oli 24 %. Etenkin rautamalmin ja alumiinin osalta viennin kasvu johtui yksinomaan hintojen noususta.

Karjalan tasavallan ulkomaankauppa, milj. dollaria

	2008	2009	2010	1H 2011	Muutos, %
Kaupan kokonaisvaihto	1894	1279	1708	841	17.0
Vienti	1481	1041	1459	691	13.0
Tuonti	413	238	249	150	39.0
Kauppataase	1068	803	1210	541	10.6

Lähde: Kareliastat (2011)

Karjalan tasavallan tärkeimmät kauppakumppanit vuoden 2011 alkupuoliskolla olivat Suomi, Alankomaat ja Kiina. Suomeen tavaraa vietiin 95 milj. dollarin edestä (11 % Karjalan alueen koko viennistä), josta 70 % oli puutavaraa. Tuonti Suomesta oli puolestaan 34 milj. dollaria (23 % alueen tuonnista), josta puolet oli koneita ja laitteita, 14 % eläinten rehua ja 10 % paperi- ja pahvituotteita. Alankomaihin vietiin tavaraa Karjalan tasavallasta 78 milj. dollarin verran ja se koostui lähinnä (75 %) metalleista ja metallituotteista. Alankomaista tuotiin puolestaan lähinnä kemiantuotteita (osuus 66 %) ja muovituotteita (18 %). Vienti Kiinaan oli 71 milj. dollaria koostuen pääosin (82 %) mineraalituotteista ja selluloosasta (16 %). Kiinasta tuotiin Karjalan tasavaltaan lähinnä (80 %) elektroniikkalaitteita.

Yritysten voitot kasvoivat mutta olivat yhä vähäisesti keskittyneitä

Vuonna 2010 Karjalan tasavallan yritysten taloudellinen tilanne parani selvästi vuoden 2009 romahduksen jälkeen kaivannaisteollisuuden ansiosta. Se vastasi 80 %:sta kaikista alueen yritysten voitoista. Sama kehitys jatkui kuluvan vuoden alkupuoliskolla, kun alueen yritysten nettovoitot (kaikki voitot miinus tappiot, pois lukien rahoitusyhtiöt ja pienyritykset) nousivat 8,6 mrd. ruplaan kasvaen nimellisesti 60 % vuotta aikaisempaan verrattuna.

Voittojen kertyminen oli kuitenkin hyvin keskittyntä kaivannaisteollisuuteen ja etenkin sen suurimpiin yrityksiin, kuten Karelsky Okatyshiin. Parantuneesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta alueen yrityksistä yhä alle puolet (48 %) teki voittoa ja myöhässä olevien yrityslainojen osuus koko yrityslainakannasta oli 18 %.

Julkinen sektori ja sosiaalisen tilanteen kehitys

Talouden elpyminen heijastui aluebudjettiin

Vuoden 2009 suuren budjettialijäämän jälkeen Karjalan aluehallinto onnistui leikkaamaan alijäämää selvästi (2 %:iin tuloista) vuoden 2010 aikana yritysten voittoverojen ja keskushallinnon tulonsiirtojen ansiosta. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla myönteinen kehitys jatkui yritysten voittojen kasvaessa ja budjetti oli tammi-kesäkuussa selvästi ylijäämäinen (9 % tuloista). Tulojen ja menojen ajoittumisen takia ylijäämä saattaa kuitenkin laskea vuoden toisella puoliskolla. Aluebudjetin tulorakenteessa keskushallinnon tulonsiirtojen osuus laski selvästi vuoden takaisesta (32 %:sta 16 %:iin). Budjetin menoista noin 70 % koostui koulutus-, terveys- ja sosiaalipoliittisista menoista kunkin ryhmän muodostaessa yli 20 % kaikista menoista.

Tulo- ja palkkakehitys olematonta

Vuonna 2010 väestön tulot Karjalan tasavallassa palasivat reaalisesti kriisiä edeltäneelle tasolle paljolti rutkasti nousseiden eläkkeiden ansiosta. Palkkakehitys taas ei kyennyt kuroma umpeen vuoden 2009 aiheuttamaa reaalista laskua. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla niin palkat kuin tulot yleisesti nousivat reaalisesti vain aavistuksen.

Väestön tulojen kehitys, ruplaa ja %-muutos

	2008	2009	2010	1H 2011
Nimellinen kuukausitulo	12229	13490	15779	16866
Reaalimuutos, %	6.0	-2.4	2.7	0.5
Nimellinen kuukausipalkka	16893	18394	20056	21484
Reaalimuutos, %	11.1	-3.2	1.7	0.2

Lähde: Kareliastat (2011)

Työllisyyden koheneminen jatkui

Työllisyystilanteen koheneminen oli selvästi nopeampaa kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa kuin vuoden 2010 aikana (ks. taulukko). Kareliastatin tietojen mukaan työttömien määrä suhteessa avoinna olevien työpaikkojen määrään tippui 1,6:een, kun vuosi sitten luku oli kolme. Erona vuoden 2010 kehitykseen, nyt myös Kansainvälisen työjärjestön (ILO) metodin mukainen kyselyihin perustuva työttömyyslukema laski rekisteröidyn työttömyyden ohella. Selvästi kohentuneesta työllisyystilanteesta huolimatta Karjalan tasavallan työttömyystilanne on selvästi huonompi kuin koko maassa keskimäärin.

Työttömyysaste Karjalan tasavallassa, %

		2008	2009	2010	1H2011
Rekisteröity työttömyys	Venäjä	2.0	2.8	2.8	1.8
	Karjalan tv.	2.5	3.7	2.6	2.3
ILO:n metodologian mukaan	Venäjä	6.3	8.4	7.5	6.1
	Karjalan tv.	8.4	10.0	9.6	8.2

Lähde: Kareliastat (2011)

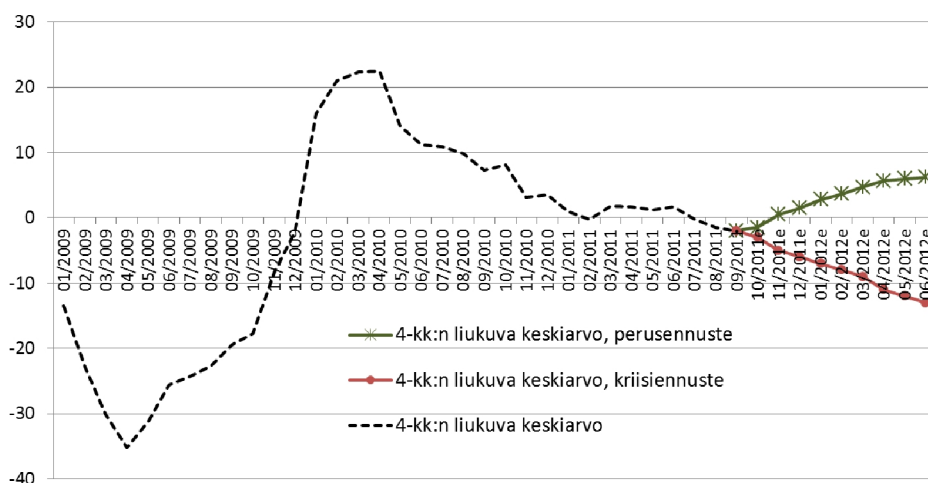
Ennuste Karjalan tasavallan talouskehitykselle vuoden 2012 alkupuoliskolla

Joulukuun 2010 ennusteen Karjalan tasavallan teollisuustuotannon kasvulle vuoden 2011 tammi-syyskuussa oli -3 % ja vähittäiskaupalle 6 %. Näyttää siltä, että arviomme olivat liian pessimistisiä, sillä alustavien tilastojen mukaan teollisuustuotannon toteutunut kasvu oli 1,4 %, mitä tukivat korkeat raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat. Myös vähittäiskauppa osoittautui yllättävän sitkeäksi korkean inflaation ja heikon tulokehityksen olosuhteissa kasvaen 7,4 %. Viime toukokuun raportissa puolestaan ennustimme alueen teollisuustuotannon koko vuoden kasvuluvuksi 5 % ja vähittäiskaupalle 6 %. Viimeisimpien tietojen mukaan odotamamme teollisuustuotannon hidastuminen näyttäisi iskeneen vasta vuoden toisella puoliskolla kun raaka-aineiden hinnat ovat kääntyneet laskuun ja maailmantalouden epävarmuudet ovat kasvaneet merkittävästi. On hyvin mahdollista, että alueen teollisuustuotanto painuu koko vuonna jopa negatiiviseksi, mikä tarkoittaa, että alkuperäisen odotuksemme kuluvan vuoden teollisuuskasvun hidastumisesta olisi pitänyt olla selvästi pessimistisempi. Vähittäiskauppa puolestaan näyttäisi saaneen uutta virtaa hidastuneesta inflaatiosta ja saattaa yltää jopa 10 % kasvulukemaan koko vuonna 2011.

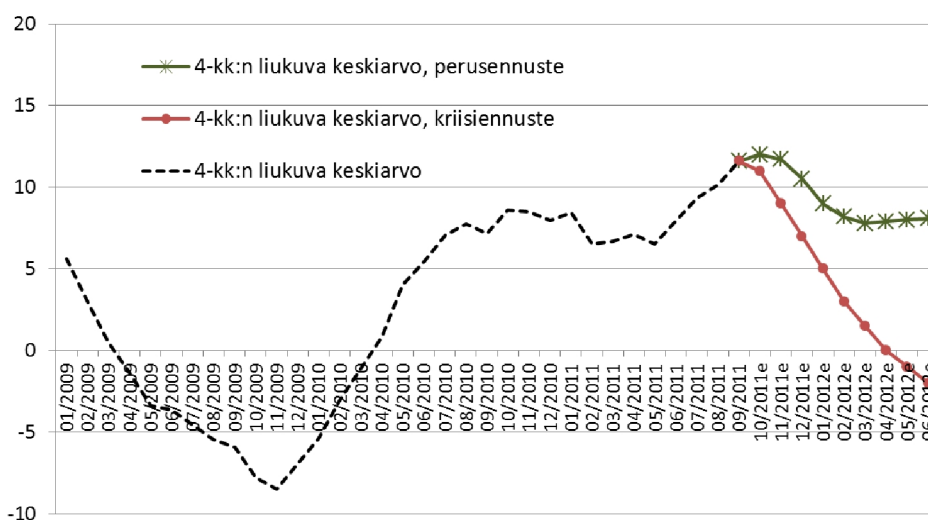
Maailmantalouden merkittävien epävarmuuksien takia päätimme tällä kertaa julkaista kaksi erillistä ennustetta vuoden 2012 tammi-kesäkuulle. Ensimmäinen näistä on ns. *perusskenaario*, jossa maailmantalous jatkaa elpymistään ja onnistuu välttämään laman uusiutumisen. Jos kuitenkin eurokriisi ei ratkea vuodenvaihteessa, on hyvin mahdollista, että Eurooppa johtaa koko maailmantalouden uuteen lamaan, mikä vaikuttaisi negatiivisesti myös Karjalan tasavallan talouteen. Tämä on ennustemme ns. *kriisiskenaario*. **Perusskenaariossa** odotamme alueen **teollisuuskasvun** vahvistuvan ja yltävän **5 %:n** kasvuun vuoden 2012 alkupuoliskolla, sillä kriisin ajoilta on vielä kiripotentiaalia olemassa. **Kriisiskenaariossa** odotamme merkittävää negatiivista shokkia vientiin nojaavalle aluetaloudelle, mikä johtaisi negatiiviseen **-10 %:n** lukemaan teollisuustuotannossa jo vuoden 2012 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana.

Esitämme vastaavat skenaariot myös vähittäiskaupan kasvulle. Odotamme **vähittäiskaupan** kasvun hieman maltillistuvan myös **perusskenaariossa**, ollen **8 %** vuoden 2012 alkupuoliskolla. **Kriisiskenaariossa** odotamme vähittäiskaupan kehityksen jämähtävän nopeasti ja yltävän vain **1 %:n** kasvuun vuoden 2012 tammi-kesäkuussa.

Kuvio 1: Teollisuustuotannon 4 kk:n liukuva keskiarvo ja sen ennuste

Kuvio 2: Vähittäiskaupan 4 kk:n liukuva keskiarvo ja sen ennuste

Dynaaminen SWOT-analyysi Karjalan tasavallalle

Vahvuudet: Vuoden 2011 alkupuoliskolla alueen vahvuudet säilyivät pitkälti ennallaan. Tasavallan johtava konepajateollisuuden yritys Petrozavodskmash on kyennyt kasvattamaan tilauskantaansa seitsenkertaiseksi sen jälkeen, kun valtiollinen Rosatom osti yhtiön. Petrozavodskmash on myös aloittanut laajan modernisaatio-ohjelman päivittämällä konekantaansa nykyaikaisilla italialislaitteilla. Odotusten mukaan yhtiön liikevaihto kasvaa vuoden 2010 2,1 mrd. ruplasta jopa kuuteen miljardiin ruplaan vuonna 2015.³ Merkittävä tapaus aluetaloudessa oli myös neljän tähden Onego Palace –hotellin avaaminen Petroskoissa.⁴ Hotelli on tällä hetkellä parhaimpien joukossa Karjalan tasavallan hotelleista ja se varmasti lisää alueen houkuttelevuutta varakkaampien turistiksen silmissä.

Heikkoudet: Edellisessä raportissa listatut heikkoudet painavat yhä aluetaloutta. Ensinnäkin, kuvernööri Nelidov on sanonut suoraan, ettei hän koe teollistamisen olevan etusijalla Karjalan tasavallan talouden kehittämisessä. Sen sijaan hän priorisoi matkailua, koska hänen mukaansa sillä on suurempi työllistämispotentiaali alueella kuin teollisuusyrityksillä.⁵ Tämä lausunto osoittaa Nelidovin hyväksyvän sen seikan, ettei hänen hallinnollaan ole mahdollisuuksia virkistää alueen teollistumista. Toisekseen, tasavallan aluehallinnossa on alkanut näkyä epävakautta, sillä useita korkea-arvoisia virkamiehiä erosi kuluvan vuoden alkupuoliskolla (ml. kaksi varakuvernööriä, koulutusministeri sekä tasavallan kiinteistökomitean johtaja). Osa eroamisista liittyi korruption vastaisiin tutkimuksiin.⁶ Kolmanneksi, etniset jännitteet alueella eivät ole hävinneet. Poliisi on mm. peruuttanut julkisia tilaisuuksia (esim. Vozdukh-musiikkifestivaalin) levottomuuksien pelossa.⁷ Tilannetta on myös hankaloittanut tasavallan kongressin puhemiehen⁸ vetoomukset EU:n ihmisoikeuskomissaarille etnisten karjalaisten oikeuksien polkemisesta tasavallassa.⁹ Lisäksi, Karjalan tasavallan liikenne yhteydet ovat hieman heikentyneet kun maaliskuussa Severstal-Avia lopetti kannattamattomana säännöllisen lentoreitin Cherepovetsista Helsinkiin Petroskoin kautta.¹⁰

Mahdollisuudet: Vuoden ensimmäisellä puoliskolla Karjalan tasavallan aluehallinto päätti myydä osuutensa suurimmassa osassa omistamistaan yrityksistä.¹¹ Tällä yksityistämishelmalla on hyvät mahdollisuudet houkutella alueelle strategisia sijoittajia. Toisaalta, viimeaikaiset yritykset myydä osuuksia Kontupohjan paperitehtaasta ja Onega-pankista ovat epäonnistuneet. Toinen merkittävä mahdollisuus on öljynjalostamon rakentaminen Medvezhiegorskin lähellä, mikä voisi luoda alueelle uudet merkittävän yrityksen.¹² Lopuksi, tasavallassa alettiin kehittää kullan louhintaa: OAO Polimetall ja ZAO Avrora-Management –yhtiöt ovat ostaneet lisenssit kullan louhintaan Medvezhiegorskin ja Suojärven alueilla.¹³ Alueen kultavarannot ovat kuitenkin pieniä, eikä kullan louhinnasta odoteta tulevaan merkittävää teollisuuden haaraa. On kuitenkin mainittava, että tasavallassa on merkittäviä mineraalivaroja, jotka ovat vielä hyödyntämättä. Alueella on esimerkiksi 13 todettua granaattimineraaliesiintymää. Vuosina 2010-2011 federaation maaperävarannoista vastaavat viranomaiset yrittivät löytää sijoittajia, jotka olisivat kiinnostuneita aloittamaan teollisuusgranaatin louhimisen. Kiinnostuneita sijoittajia ei ole kuitenkaan löytynyt suhteellisen halvasta (250 000 euroa) toimintalisenssistä huolimatta.¹⁴ Kaiken kaikkiaan alueella on paljon kehityspotentiaalia ja suurimmat hyödyt saavutettaisiin luultavasti yritysilmapiiirin kehittämisen kautta vähentämällä byrokratiaa ja korruptiota.

Uhat: Maailmantalouden kriisin ”toisen aallon” toteutumien on Karjalan tasavallalle huomattava riski johtuen aluetalouden vahvasta erikoistumisesta, koska kriisi johtaisi luultavasti tasavallan tärkeimpien vientituotteiden, metallien ja puutavaran, hintojen syvään laskuun. Sosiaalinen tilanne alueella on myös ongelmallinen, sillä realipalkkojen lasku yhdistettynä korkeaan työttömyyteen¹⁵ saattaa kiristää etniset jännitteet fyysisiksi kahakoiksi asti, etenkin yhden toimialan kaupungeissa. Yksi merkittävä uusi uhka ilmeni vuoden 2011 alkupuoliskolla. Useiden onnettomuuksien jälkeen (joista yksi tapahtui Petroskoin lähellä) presidentti Medvedev ehdotti venäläisvalmisteisten TU-134 ja AN-24 –merkkisten lentokoneiden käytön lakkauttamista. Jos tämä toteutuu, Petroskoin lentokentän kiitoradan pituutta täytyy jatkaa, jotta se soveltuisi toisen tyyppisille koneille. Käytännössä tämä tarkoittaisi kaupungin lentokentän sulkemista vähintään 1-2 vuodeksi. Kuvernööri Nelidov on kertonut jo käynnistäneensä neuvottelut Moskovan kanssa tästä aiheesta.¹⁶

3 <http://www.finlease.ru/1119739263/1303023169.html>

4 <http://onegopalace.com/en/hotel>

5 <http://stolica.onego.ru/articles/164629.html>

6 <http://stolica.onego.ru/news/169166.html>

7 <http://stolica.onego.ru/news/161903.html>

8 Karelian Congress is an organization of ethnic Karelians living in Russia.

9 <http://stolica.onego.ru/news/164794.html>

10 <http://stolica.onego.ru/news/160773.html>

11 <http://stolica.onego.ru/news/162589.html>

12 <http://www.kareliainvest.ru/ru/proekt/5714/>

13 <http://stolica.onego.ru/news/164867.html> and <http://stolica.onego.ru/news/171314.html>

14 <http://www.rep.ru/daily/2011/07/27/17501/>

15 In August 2011 Karelia had the highest unemployment rate (10.7%) among regions of Northwest Russia, <http://www.regnum.ru/news/fd-nw/karel/economy/1448156.html>

16 <http://www.regnum.ru/news/fd-nw/karel/economy/1425828.html>

Karjalan tasavallan dynaaminen SWOT-taulukko

	Huomionarvoiset	Tärkeät	Kriittiset
Vahvuudet	Positiivinen mielikuva venäläisten matkailijoiden keskuudessa; merkittäviä luontonähtävyyksiä ja historiallisia kohteita; Rosatomin Petrozavodskmash -yhtiön osto, joka parantaa yrityksen menestystä; Onega Palace –hotellin avaaminen	Hyvä maantieteellinen sijainti mahdollistaa hyötymisen transitoliikenteestä; hyvä rautatieverkosto; läheiset yhteydet Suomeen; merkittävät puu- ja metalliraaka-ainevarat	
Heikkoudet	Järjestäytynyt rikollisuus; korruptio, etniset ja sosiaaliset jännitteet; ulkomaista pääomaa saaneiden hankkeiden epäonnistuminen (esim. teknologiakylä); energia- ja kuljetuskustannusten nopea nousu	Suhteellisen negatiivinen mielikuva ulkomaisten sijoittajien keskuudessa; epäsuotuisat demografiset trendit; riittämättömät paikalliset energiavarat; aluehallinnon poliittinen epävakaus	Liiallinen riippuvuus raaka-aineiden viennistä; laajamittainen veronkierto; riittämätön tieinfrastruktuuri
Mahdollisuudet	Entisen traktoritehtaan tontin hyödyntäminen Petroskoin läheisyydessä; potentiaalia turismin kehittämiseen; uuden rajanylityspaikan mahdollinen avaaminen Parikkala-Syväoro –rajalle; öljynjalostamon rakentaminen Medvezhiegorskin lähelle, aluehallinnon omistamien yritysten yksityistämishjelma	Uuden Olonets – Sortavala – kaasuputken rakentaminen, isoja vesivoimalainvestointeja; hyötyminen Murmanskin kehittymisestä kuljetuskeskuksena; kullan louhinnan alkaminen	Byrokratian ja korruption kitkeminen avaisi alueen käyttämättömän potentiaalin aivan uudella tavalla
Uhat	Etnisten jännitteiden kiristyminen; Petroskoin lentokentän väliaikainen sulkeminen	Presidentin määräys ulkomaalaisten maaomistuksen kiellosta raja-alueilla saattaa heikentää Karjalan tasavallan imagoa entisestään ulkomaisten sijoittajien silmissä	Paperin, rautamalmin ja sahatavaran hintojen lasku; työvoiman leikkaukset suurissa yrityksissä (esim. Segezhasa ja Petroskoissa) saattaa johtaa levottomuuksiin